1 VLIEG VOOR ALLE VIS

TEKST, FOTOGRAFIE EN FILM **HANS BOCK**

Natuurlijk had ik voor Silver Creek de zogenaamde hatch chart bestudeerd, een tabel waarin is aangegeven welke insecten er gedurende het jaar uitkomen. Alleen, er stonden maar liefst tien verschillende insecten voor de maand juli in aangegeven. En wat moet je als er midges tussen maat 18 en 24 worden genoemd? Voeg hierbij de wetenschap dat er per uur meerdere verschillende insecten hatchen, de vis een vlieg op maatje 16 weigert als er op maatje 20 geaasd wordt en de kleur ook nog eens heel nauw luistert. Dan kun je stellen dat er sprake is van een echte uitdaging!
Precies het tegenovergestelde maakte ik mee tijdens een trip naar de Noorse fjorden.

GARNAAL

Tijdens de voorbereiding van het fjordenavontuur sprak ik vliegvismaatje Werner over de patronen die ik nodig zou hebben. Volgens Werner, die beschikt over zeer veel ervaring voor wat betreft het Noorse vliegvissen op zee, zou ik letterlijk maar één patroon nodig hebben. Een garnaalimitatie om precies te zijn. Werner gaf aan dat er natuurlijk ook vis te vangen zou zijn met imitaties van visjes, krabben en kreeftjes, maar dat één goed garnaalpatroon voor alle vormen van visserij in de Noorse fjorden zou volstaan. Hij voegde eraan toe dat de manier waarop de vlieg gevist wordt een enorm verschil maakt. Dit deed mij direct denken aan de uitspraken van Guido Vinck en Patrick de Schutter, zoals die beschreven zijn in de artikelen over het reservoirvissen in de voorgaande drie nummers van dit blad. Ook zij benadrukken bij hun patronen dat de manier waarop er mee gevist wordt, bepalend is voor wat en hoeveel er mee gevangen wordt en daarom eigenlijk belangrijker is dan het patroon zelf.

Vol vertrouwen bond ik een aantal series van Werners garnaalimitatie. Ik varieerde alleen in het formaat van de haak en de kleur van de oogjes. Dat laatste deed ik niet omdat ik het idee had dat er verschil in vangkracht zou zitten tussen zwarte, rode, gouden of zilveren oogjes, maar gewoon voor de lol. Op nadrukkelijk advies van Werner bond ik de garnalen ook op circle hooks. Toen het afgelopen zomer zover was en de spullen ingepakt werden, kon ik het niet laten om toch ook wat doosjes met clousers, pattegrisens, sandeelimitaties, krabjes en andere zeebaars- en zeeforelvliegen mee te nemen. Dat was niet omdat ik het advies van Werner niet vertrouwde, maar ik merkte dat het onwennig en bijna onwerkelijk voelde om letterlijk maar één vlieg op een vliegvistrip mee te nemen. In interviews met vliegvissers wordt weleens de vraag gesteld welke vlieg men zou kiezen als men nog maar met één vlieg zou mogen vissen, maar dat is dan alleen een denkbeeldige situatie. Ook worden er zogenaamde one-fly-wedstrijden georganiseerd. Bij zo'n wedstrijd wordt er echter maar één dag met één vlieg gevist. Tijdens mijn trip zou ik gedurende drie weken diverse stekken langs de westkust van Møre og Romsdal bevissen.

BELLYBOOT EN DIEPTEMETER

Om de vlieg optimaal te kunnen benutten, zijn naast hengels, lijnen en reels een bellyboot en een dieptemeter onontbeerlijk. Dat heeft te maken met de grillige structuur van de Noorse fjorden. In ondiepe hoeken van de fjord valt er vanaf de kant vaak weinig te beleven. Met de bellyboot kun je in die gevallen het diepere water wel bereiken. Vaak liggen de fjorden ingeklemd tussen steile bergwanden en kun je vanaf de kant niet bij het water komen. Alleen met een bellyboot zijn dergelijke stekken bereikbaar. In de fjorden liggen soms eilandjes of ondiepten, waarlangs op bepaalde momenten in het getij flinke stroomnaden ontstaan. Prima visstekken, die vanaf de kant niet bereikt kunnen worden en waar een bellyboot uitkomst biedt. In de Merenspecial heeft Peter Post uitvoerig stilgestaan bij 'het leven in een bellyboot'.
Het grillige verloop van de fjorden brengt ook grote diepteverschillen met zich mee. Het kan twintig meter uit de kant zomaar tachtig meter diep zijn. Het is de vraag of je daar met de vlieg erg succesvol zult zijn. In het algemeen zoek ik water met een diepte van maximaal twaalf tot vijftien meter. Daar kun je de vlieg nog tegen de bodem aanbieden en controleren. Hoewel je door het heldere water soms kunt schatten hoe diep het onder de bellyboot is, valt het gebruik van een dieptemeter aan te raden. Er hoeft geen luxe visvinder gebruikt te worden. Het apparaat wordt uitsluitend gebruikt om een idee van de diepte te hebben en om eventuele taluds, die zich onder water bevinden, zichtbaar te maken. Soms is het twee meter naast een bergwand in de fjord al tien meter diep. Dit zijn vaak prima stekken omdat de bergwand begroeid is met allerlei planten waartussen de vis zich kan verschuilen. Met de bellyboot peddel je dan letterlijk langs de bergwand. Door het gebruik van circle hooks voorkom je dat je steeds in de planten vast komt te zitten.

EEN WAARSCHUWING

Er vallen geregeld losse stenen van de bergwanden in de fjord en jaarlijks worden er watersporters door vallend gesteente getroffen. Het vissen op dergelijke plaatsen is dan ook niet zonder risico.

ZEEFOREL EN ZALM

In de Noorse fjorden monden op veel plaatsen zalm- en zeeforelrivieren in de fjord uit. Op dergelijke stekken is er bijna altijd een verboden zone, die tot in het eerste gedeelte van de fjord doorloopt. Van Werner had ik een stek doorgekregen waar hij de weken ervoor diverse zalmen had zien springen. Ondanks de wetenschap dat dergelijke zalmen meestal niet te vangen zijn, had ik toch een gevoel van opwinding toen ik de eerste zalm op ongeveer vijftig meter van mijn bellyboot vandaan zag springen. Op stekken waar je zeeforel en zalm verwacht, kan heel goed met een slow intermediate-lijn gevist worden. De vis komt uit de oceaan en proeft het zoete water van de rivier. Dat zoete water is lichter dan het zoute en drijft er als het ware bovenop. Zalm en zeeforel zwemmen graag met hun neus in dit bovenste laagje. Op rustige dagen kun je vanuit je bellyboot rugvinnetjes en staartpunten van de zwemmende vissen door het wateroppervlak zien breken. Door het gebruik van een slow intermediate-vliegenlijn kan de garnaalimitatie continu in deze zoete bovenlaag aangeboden worden. Op deze manier wist ik, zelfs op een windstille dag met felle zon, een kleine zalm te vangen. In de avonduren viste ik vaak vanuit de bellyboot naar de kant, waarbij ik

POLLAK

KABELJAUW

LIPVIS

KOOLVIS

ZEEFOREL

verschillende zeeforellen aan de garnaalimitatie wist te verschalken. Zeeforel jaagt vaak tussen de begroeiing van de oeverzone en kan op deze manier geruisloos benaderd en gevangen worden.

MAKREEL, HORSMAKREEL EN GEEP

Wanneer je in de zomermaanden in je bellyboot in een fjord in Noorwegen dobbert, kun je geregeld aan het oppervlak scholen makreel zien jagen. Het lijkt alsof het water kookt en boven de school jagende makreel zwermen tientallen meeuwen om hun graantje mee te pikken. Op die momenten kan met een drijvende lijn of met een slow intermediate gevist worden. Omdat de makreel vaak maar even in het oppervlak actief is en net daarvoor en erna weer dieper jaagt, gebruik ik liever een langzaam zinkende di3- of de iets sneller zinkende di5-vliegenlijn. Na het inwerpen laat ik de lijn tien tot twintig seconden afzinken, waarna ik de garnaalimitatie binnenvis. Als de makreel nog erg hoog zit, wordt de vlieg al tijdens het afzinken gepakt. Ook wanneer er geen zichtbare activiteit aan het oppervlak is, kan met de di3 of di5 en de garnaalvlieg makreel gevangen worden. Meerdere keren maakte ik het mee dat het leek alsof de gehele fjord vol jagende makreel zat en leverde elke worp een makreel op. Een aftma 5-hengel zou dan gebruikt kunnen worden, maar omdat makrelen van vijftig centimeter, met een gewicht van een kilo, geen uitzondering waren, gebruikte ik liever een aftma 7. Ook dat leverde spectaculaire gevechten op. Werner wist aan de garnaalvlieg nog een uit de kluiten gewassen, achtergebleven geep te vangen.

POLLAK EN KABELJAUW

Waar zalm en zeeforel graag in de bovenste waterlaag zwemt, vind je pollak en kabeljauw meestal tegen de bodem. Van Werner leerde ik een techniek om de garnaalvlieg zo lang mogelijk tegen de bodem aan te kunnen presenteren. Hierbij wordt gebruik gemaakt van een snelzinkende di7-vliegenlijn. Eerst zoek je water van maximaal twaalf tot vijftien meter diepte. Nadat je hebt uitgeworpen, peddel je langzaam naar achteren en laat je de vlieg tot de bodem afzinken. Een circle hook is prettig omdat je hiermee veel minder vaak vast komt te zitten en daarom veel minder vliegen zult verspelen. De bodem staat op veel plaatsen vol met allerlei soorten planten met taaie bladeren. Omdat je met 30/00 tot 35/00 dikke leaders vist, valt het niet mee om de zaak af te breken als je muurvast zit. Als de vlieg is afgezonken, pak je je vliegenlijn bij het startoog van je hengel en strip je zover als je kunt naar achteren - met je hand dus helemaal voorbij jezelf. Het is belangrijk dat je hierbij continu naar achteren blijft peddelen. Op het einde van de strip blijf je de lijn vasthouden en laat je de vlieg al peddelend weer gecontroleerd terug naar de bodem zakken door je hand weer helemaal terug naar het startoog te bewegen. Op die manier geef je de garnaalvlieg een soort jig-effect en blijft deze voortdurend tegen en net boven de bodem. Omdat je tussen de bodem en het oppervlak geen pollak of kabeljauw zult vangen, strip je de vlieg dus niet steeds binnen. Met

ZALM

MAKREEL

HORSMAKREEL

POON

LENG

GEEP

deze techniek ving ik dagelijks vele pollakken en kabeljauwen, waarbij het opviel hoe enorm sterk deze vissen zijn en hoeveel kracht het kost om ze van de bodem vandaan 'te pompen'. Een pittige aftma 8-hengel is voor deze visserij dan ook aan te raden.

POON, LIPVIS EN LENG

Op de bodem van de fjord leven ook de gestreepte en gevlekte lipvis, de rode en de grauwe poon en de leng. Deze vissen voeden zich onder andere met kreeftjes en krabbetjes, maar laten een goed geviste garnaalimitatie ook niet voorbijgaan. Het verschil met pollak en kabeljauw is dat deze vissen niet zo snel achter een omhoogschietende garnaal aanjagen. Deze vissen blijven tijdens hun jacht liever tussen de rotsen en begroeiing op de bodem. Om ze te vangen, wordt dus weer een snelzinkende lijn gebruikt. In plaats van de hierboven beschreven jig-techniek wordt de garnaalimitatie nu langzaam over de bodem gevist. Een circle hook is dus weer van groot belang. Terwijl je langzaam achteruit peddelt, houd je eigenlijk alleen contact met je vlieg. Wanneer je namelijk langzaam zou strippen, zou de vlieg voor deze vissoorten al snel te ver boven de bodem gevist worden. Op deze manier vingen Werner en ik aan de garnaalvlieg diverse lipvissen en een kleine leng. Op bepaalde plaatsen in de fjord vormde de poon 'een ware plaag'. Door de garnaalvlieg over de bodem te slepen, vingen we voortdurend grauwe ponen: prachtige vissen met een prehistorische uitstraling.

KOOLVIS

De koolvis is de sterkste van de hier genoemde vissoorten en jaagt net als makreel door alle waterlagen in de fjord. Door de garnaalvlieg aan een snelzinkende lijn tot aan de bodem te laten afzinken en geheel terug te vissen, kun je alle waterlagen afvissen en maak je kans om koolvis te vangen. In de praktijk viste ik steeds een paar minuten met de jig-methode tegen de bodem, waarna ik dan de vlieg naar het wateroppervlak terugviste. Op die manier kon ik controleren of er, zonder dat ik het had gevoeld, geen stukjes plant of ander 'vuil' aan de haak of op de lijn terecht waren gekomen en viste ik de vlieg door de gehele waterkolom. Als je dagen achterelkaar veel pollak, kabeljauw en koolvis vangt, kun je op een bepaald moment tijdens de dril al voelen welke soort de vlieg heeft gepakt. Ook makreel vecht op een geheel eigen wijze. Omdat poon en lipvis alleen gehaakt worden door heel diep en langzaam te vissen en zalm en zeeforel net onder het oppervlak gevangen worden, is het ook duidelijk wanneer een van deze soorten de garnaal niet kon weerstaan. Hiermee is duidelijk aangetoond dat de manier van vissen bepaalt welke vis gevangen wordt; de vlieg was namelijk steeds dezelfde!

Op de film vangt Werner een flinke koolvis aan de garnaalimitatie. Hij viste met een aftma 8-hengel en een airflo di7-snelzinkende lijn. Voor de filmpjes surf je naar www.vnv.nu/1vooralleviss